

Raadsinformatiebrief

Zaaknummer: 105952

Openbaar

Verzonden aan de raad op:

- 2 MRT 2021

Onderwerp:

Update ontwikkelingen Jeugd en Wmo

Kennisnemen van:

De ontwikkelingen op het gebied van Wmo en Jeugd binnen de gemeente Harlingen.

Beste raadsleden,

Langs deze willen wij u graag informeren over de ontwikkelingen op het gebied van Jeugdzorg en Wmo binnen de gemeente Harlingen. Allereerst willen we opmerken dat 2020 geen representatief jaar is geweest. De uitbraak van Corona en de lockdown hebben gezorgd voor een aantal ontwikkelingen, die mogelijk anders niet waren ontstaan. Zo zagen we een dip aan aanvragen in het tweede kwartaal, maar zien we aan het eind van het jaar een inhaalslag. Daarnaast is het nog niet duidelijk of er nog een hoos aan aanvragen komt na deze nieuwe lockdown.

Aantallen meldingen voor het Jeugdteam en het Stadsteam

Ten opzichte van 2019 zien we in 2020 voor het Jeugdteam een gelijk aantal meldingen en bij het Stadsteam een afname. Doordat het jeugdteam nauw betrokken is bij de kwetsbare gezinnen, zagen we niet zo zeer een toename in het aantal nieuwe cliënten, maar meer oplevingen binnen de bestaande caseload. De afname van het aantal aanmeldingen bij het stadsteam heeft waarschijnlijk te maken met dat m.n. ouderen ondersteuning thuis afhouden en ook tijdelijk hebben stopgezet i.v.m. angst voor besmettingen. We hebben in het afgelopen jaar golfbewegingen gezien. Direct na het instellen van een lockdown zagen we het aantal meldingen dalen. Vervolgens zagen we in de zomer weer een stijging en bij de lockdown in december daalde het aantal weer. Nu in januari/februari zien we weer een stijging.

Wat het totaal (inclusief de aanmeldingen via directe verwijzers) aantal besluiten jeugd betreft zien we een dip in het tweede kwartaal en een flinke stijging aan het eind van het jaar.

Aantal meldingen Gebiedsteam

Team	2019	2020
Jeugdteam	273	273
Stadsteam	1421	1234
Algemeen (niet gekoppeld aan team)	9	
Totaal	1701	1507

Jeugd

Aantallen Jeugd	2020	t/m feb 2021
Aantal unieke cliënten	430	286
Aantal voorzieningen	684	334
Aantal aanbieders	67	-

WMO

Aantallen Wmo	2020	t/m feb 2021
Aantal unieke cliënten	1403	1228
Aantal voorzieningen	3415	2272
Aantal aanbieders	53	-

Gebiedsteam

Het Jeugdteam heeft te maken met kwetsbare gezinnen waarbij de spanningen tijdens corona oplopen en er extra contact en zorg noodzakelijk is. Zij werken nauw samen met de ingezette zorgaanbieders, met Veilig Thuis en de Raad voor de Kinderbescherming. Regelmatig is het noodzakelijk dat de jeugd sociaal werkers wel op huisbezoek gaan en ouders, hun zorgverleners en de Raad voor de Kinderbescherming ontvangen in het Vierkant. Uiteraard worden hierbij de richtlijnen van het RIVM in acht genomen.

Het Gebiedsteam kan telefonisch veel vragen afhandelen en de zorg inzetten die nodig is m.n. als het gaat om het inzetten van huishoudelijke hulp, afgeven van vervoersplassen en (her)indicaties. Voor andere hulpvragen zoals bijvoorbeeld trapliften, woningaanpassingen en begeleidingsvragen is dit niet mogelijk. Sociaal werkers gaan op huisbezoek wanneer het niet anders niet kan. Ook als het om bepaalde doelgroepen gaat en er geen andere mogelijkheden zijn dan de mensen zelf thuis te bezoeken. Te denken valt aan zorgmijders, mensen met een beperking en mensen met autisme of andere psychische aandoeningen. Zij worden wel thuis bezocht of ontvangen in het Vierkant. Ook dit gebeurt uiteraard met in acht neming van alle maatregelen. De zorgaanbieders die worden ingezet hebben in de afgelopen periode gewoon hulp en ondersteuning gegeven bij de mensen thuis.

Zowel door het Gebiedsteam als door de zorgaanbieders worden creatieve oplossingen bedacht. Vooral het maken van een wandeling i.p.v. naar binnen gaan is veelvuldig gedaan.

In Nieuw Zuid komen minder mensen omdat zij bang zijn voor besmettingen. De sociaal werkers gaan ook daar op huisbezoek bij mensen waarbij telefonisch contact niet werkt. Met alle mensen die bekend zijn bij de sociaal werkers wordt contact onderhouden. De aanmeldingen blijven binnenkomen, het zij wel iets minder. Wat daarbij opvalt is dat het bij het Stadsteam meestal gaat om meldingen van WMO voorzieningen zoals een traplift, een woningaanpassing, een scootmobiel en veel minder dan voorheen om psychosociale en begeleidingsvragen. Een oorzaak daarvoor kunnen we niet achterhalen. Het spreekuur wat we nu al bijna een jaar niet meer draaien wordt gemist. Mensen bellen wel met hun vragen waarvoor we dan een afspraak kunnen maken. Maar de doelgroep waarvoor het vrije inlopen juist zo goed werkte missen we nu.

Er is door het Stadsteam en klein onderzoek gedaan waarbij aan 20 inwoners is gevraagd hoe zij de telefonische afhandeling van hun hulpvraag hebben ervaren. Opvallend was dat daar uitsluitend positieve reacties op zijn gekomen waarbij ook de snelle afhandeling vaak werd benoemd.

Negatieve gevolgen corona

Het landelijk beeld geeft aan dat bijna de helft van de jongeren (18-24 jaar) zich nu slechter voelt dan voor de crisis tegenover een kwart van alle Nederlanders¹. Kinderen en jongeren (8-18 jaar) geven aan zich minder gezond te voelen dan 2018. Zo voelen meer jongeren zich somber (+10%), hebben ze meer angstklachten (+15%) en zien we een verdubbeling van jongeren met ernstige angstklachten².

Ook ouderen hebben vaker negatieve gevoelens: angst, nervositeit, lichtgeraaktheid, stress, gebrek aan perspectief. Tijdens de coronacrisis is de eenzaamheid onder ouderen toegenomen: het Sociaal Cultureel Planbureau rapporteerde in september 2020 een toename van 8% met betrekking tot emotionele eenzaamheid onder 75-plussers³. Dit betrof de eerste golf. Het is aannemelijk dat deze cijfers aanzienlijk zijn gestegen in de tweede golf. Daarnaast blijkt uit verschillende panels van cliëntorganisaties dat de crisis grote impact heeft op het sociaal en mentaal welbevinden van kwetsbare groepen. Zo geeft 73% van de deelnemende cliënten in een onderzoek van MIND aan dat er negatieve gevolgen zijn op hun psychisch welbevinden en bijna driekwart dat de coronacrisis negatieve gevolgen heeft voor hun sociale contacten. Uit onderzoek van Ieder(in) blijkt dat 41% van de mensen met een chronische ziekte of beperking toename van stress/psychische klachten ervaart⁴.

---

¹ I&O Research (17 nov 2020), 'Corona: draagvlak, welzijn & gedrag'

² Emma Kinderziekenhuis UMC Amsterdam (18 oktober 2020), 'coronamaatregelen maakt jongeren angstiger en somberder'

³ SCP, Welbevinden ten tijde van corona, 10 september 2020, p 12
Welbevinden+ten+tijde+van+corona (1).pdf

⁴ COVID-19 Strategie voor mensen met een beperking of chronische ziekte, tweede monitor, Significant, december 2020

Conform het landelijk beeld hebben we ook in Harlingen te maken met bovenstaande problematiek. Zo ziet het Stadsteam meer neerslachtigheid, eenzaamheid en soms moedeloosheid bij inwoners. Zij missen de activiteiten die allemaal niet doorgaan en de spontane ontmoetingen met anderen. Ouderen missen het contact met hun kinderen en kleinkinderen en we zien daarbij verdrietige situaties.

Het kabinet stelt de komende periode 200 miljoen euro beschikbaar voor een steunpakket m.b.t. sociaal en mentaal welzijn en leefstijl, waar we ook in Harlingen mee aan de slag willen gaan.

Meldingen Veilig Thuis

Landelijk is het beeld dat bij Veilig Thuis, het advies- en meldpunt kindermishandeling en huiselijk geweld meer adviesvragen binnen kwamen in het eerste half jaar van 2020, ook via de chat (58.500 adviesvragen ten opzichte van 53.145 adviesvragen eerste helft 2019). Het aantal meldingen bleef ongeveer gelijk. De Kindertelefoon signaleerde dat het aantal gesprekken over huiselijk geweld bleef stijgen. In dezelfde periode van vorig jaar gingen er gemiddeld 14 gesprekken per dag over huiselijk geweld. In de eerste lockdown waren dat er 16 per dag; inmiddels zijn dit er 18.

In Harlingen zijn er in 2020 meer meldingen (98) van huiselijk geweld en kindermishandeling binnengekomen bij Veilig Thuis, dan in 2019 (86 meldingen). Wel moet opgemerkt worden dat dit altijd wat wisselt. Zo kwamen er in 2018 92 meldingen binnen bij Veilig Thuis.

Spoed voor jeugd /crisis

Het aantal crisiszaken in Friesland is in 2020 met 480 zaken, iets minder (20) dan begroot. In 2019 waren er 505 cliënten/aanmeldingen bij spoed voor jeugd.

Steunpakket corona

Het kabinet heeft eerder in de zgn. juni-brief en de september-circulaire het 1e en 2e compensatiepakket corona bekend gemaakt. Middels de december-circulaire is nu ook het 3e pakket bekend gemaakt. De bedragen hebben allemaal een eenmalig karakter. Tevens is in de december-circulaire een vooraankondiging gedaan wat betreft een aantal nieuwe compensatie regelingen. De exacte uitwerking per gemeente daarvan is nog niet bekend.

Het kabinet heeft in het vooruitzicht gesteld dat inkomstenderving en compensatie van reële kosten ook zullen worden voortgezet tot en met het 1e kwartaal 2021.

Binnenkort ontvangt u een aparte raadsinformatiebrief over de december-circulaire.

Trends en ontwikkelingen jeugd

We zien dat met name kinderen in de leeftijden 5-11 jaar en 12-15 jaar in Harlingen een beroep doen op jeugdzorg. Daarnaast zien we een flinke stijging ten opzichte van de afgelopen jaren in de leeftijden 5-11 jaar en 18-23 jaar. Mogelijk dat de verruiming van pleegzorg (van 18 naar 21 jaar) van invloed is op de stijging bij de jongvolwassenen. In het levensfasemodel brengen we in beeld wat we in het preventief veld aanbieden per leeftijdscategorie en wat er eventueel nog ontbreekt, zodat we hier gericht op kunnen inspelen per levensfase.

Een andere ontwikkeling die er aan zit te komen is de wijziging van het woonplaatsbeginsel. Vanaf 1 januari 2022 wordt de gemeente waar de jongere staat ingeschreven verantwoordelijk voor de kosten van jeugdzorg. Tot die tijd is dat de gemeente waar de ouder met gezag staat ingeschreven. Voor de gemeente Harlingen betekent dit mogelijk dat de kosten van jeugdzorg van jongeren van de Maritieme Academie, voor rekening van onze gemeente komen. Deze problematiek hebben we inmiddels aangekaart bij de VNG en VWS en zullen we nogmaals meenemen in de consultatieronde van het nieuwe verdeelmodel.

Trends en ontwikkelingen Wmo

Wat betreft de huishoudelijke hulp hebben we het afgelopen jaar een stijging gezien. Dit is direct te relateren aan de invoering van het abonnementstarief. Er wordt sinds de invoering veel meer een beroep gedaan op deze voorziening. In 2021 wordt onderzocht welke maatregelen drempelverhogend werken, maar wel passen binnen het wettelijk kader, waarbij mensen die het nodig hebben deze voorziening blijven ontvangen.

Voor volgend jaar staan de volgende thema's en ontwikkelingen op het programma:

- Beleid ter ondersteuning en waardering van mantelzorgers;
- Wonen en zorg, waaronder:
  - De inkoop en het beleid van Beschermd Wonen
  - De maatschappelijke opvang en de brede aanpak dakloosheid
  - Convenant Weer Thuis
- Huishoudelijke hulp:
  - Starten met het moreel appèl en normenkader HHM ca. april 2021
  - Inkoop voor 1-1-2022
  - Het volgen van ontwikkelingen rondom het abonnementstarief
- Beleid en inkoop voor collectief vervoer (Wmo) voor 1-1-2022;
- Plan van aanpak kostenbewustwording Wmo.

Beheersmaatregelen kosten Jeugdwet

De acties vanuit het plan van aanpak beheersmaatregelen kosten jeugd zijn inmiddels geïntegreerd in het werkproces. Dit betekent o.a. dat het bepalen van de intensiteit altijd in overleg met de adviseurs van de Dienst SoZaWe en de gedragswetenschapper gaat.

Daarnaast worden alle zaken in het casuïstiek overleg besproken en worden aan complexere zaken twee sociaal werkers gekoppeld. De medewerkers van het gebiedsteam zijn allemaal getraind om de nieuwe inkoopsystematiek toe te kunnen passen.

Door het toepassen van de beheersmaatregelen zien we inmiddels een flinke afname in de F intensiteiten. Dit ondanks Corona, wat mogelijk toch invloed heeft op de zwaarte van het traject. Wel zien we een toename in de D trajecten wat mogelijk het gevolg is van een verschuiving van F naar D trajecten.

De gemeente Harlingen is in 2019 gestart met Zorgdomein. Huisartsen kunnen hierdoor gemakkelijk doorverwijzen naar het gebiedsteam i.p.v. direct naar een zorgaanbieder. Dit gebeurt dan ook regelmatig. In 2020 wilden we een pilot draaien met de huisartsen om een gebiedsteammedewerker te stationeren binnen de huisartsenpraktijk. Helaas is deze pilot door corona tijdelijk uitgesteld. Het is de bedoeling om hier in het voorjaar 2021 mee te starten.

SDF is samen met gemeenten druk bezig met de voorbereiding voor de nieuwe inkoop specialistische Jeugdzorg 2022. Een uitvoerige evaluatie van de huidige inkoop is hier aan vooraf gegaan. Uit deze evaluatie is naast het grip op kosten aspect ook naar voren gekomen dat er een regionale visie moet komen op jeugdzorg en het zorglandschap. Ook hier wordt momenteel hard aan gewerkt.

Met vriendelijke groet,

Burgemeester en wethouders van Harlingen,
de secretaris, de burgemeester,

S. van den Broek

W. B. Sluiter